

**Мелітопольський державний педагогічний університет
імені Богдана Хмельницького
Хіміко-біологічний факультет
Кафедра анатомії та фізіології людини і тварин**

Назва курсу Нормативний/вибірковий	Основи соціальної реабілітації Нормативний
Ступінь освіти Бакалавр/магістр/доктор філософії Освітня програма	Бакалавр освітня програма «Біологія. Фізична реабілітація»
Рік викладання/ Семестр/ Курс (рік навчання)	2021-2022/ V семестр / III курс
Викладач	Станішевська Тетяна Іванівна
Профайл викладача	mailto:http://hb.mdpu.org.ua/kafedra-anatomiyi-i-fizyologiyi-lyudyny-i-tvaryn/sklad-kafedry-anatomiyi-i-fizyologiyi-lyudyny-ta-tvaryn/stanishevska-tetyana-ivanivna/
Контактний тел.	(0619) 44-04-63
E-mail:	stanisch@ukr.net
Сторінка курсу в ЦОДТ МДПУ ім. Б.Хмельницького	mailto:http://www.dfn.mdpu.org.ua/course/view.php?id=461
Консультації	Очні консультації: згідно графіку роботи кафедри анатомії та фізіології людини і тварин. Онлайн-консультації: через систему ЦОДТ МДПУ імені Богдана Хмельницького.

1. АНОТАЦІЯ.

Навчальна дисципліна «Вікова фізіологія та валеологія» з циклу обов'язкових компонентів освітньої програми здобувачів вищої освіти 091 Біологія. Фізична реабілітація.

У системі фахової підготовки майбутніх фахівців з фізичної реабілітації вивчення дисципліни «Основи соціальної реабілітації» формує загальні і професійні компетентності, є джерелом здобуття знань про можливості збереження і підтримку людини, групи у стані активного, творчого і самостійного відношення до себе, свого життя та діяльності не залежно від стану здоров'я. Предметом вивчення основ соціальної реабілітації є історичні аспекти, теоретико-методологічні основи соціальної реабілітації як напрями комплексної реабілітації і основи соціальної інтеграції інвалідів та інших категорій осіб з обмеженнями життєдіяльності; технології соціальної реабілітації різних категорій осіб, а також роль і участь в ній професійних працівників з фізичної реабілітації.

2. МЕТА ТА ЗАВДАННЯ КУРСУ

Мета дисципліни «Основи соціальної реабілітації» є формування у студентів знань про соціальну реабілітацію як основу соціальної інтеграції осіб з обмеженнями життєдіяльності; оволодіння майбутніми професійними теоретичними знаннями і практичними навичками в організації і проведенні соціальної реабілітації інвалідів та інших категорій осіб з обмеженнями життєдіяльності, а також осіб при зміні їх соціального статусу.

Завдання курсу «Основи соціальної реабілітації» ознайомлення студентів з сучасною вітчизняною системою абілітації і реабілітації дітей з порушенням розвитку та її правовою основою;

- отримання базових знань з розроблення абілітаційних та реабілітаційних програм;
- застосування основних методів медико-психологічної діагностики та корекції в межах абілітаційних та реабілітаційних заходів;
- розуміння можливостей та обмежень абілітаційних та реабілітаційних заходів відносно конкретних видів дитячих захворювань;
- формування у студентів професійного розуміння сутності медикопсихологічної, педагогічної і соціальної абілітації і реабілітації; розвиток у них уміння визначати мету і завдання реабілітаційної діяльності в залежності від потреб дитини

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен

знати

- сутність реабілітації як соціально-психологічного, соціально-медичного, соціально-педагогічного явища, сутність адаптації і соціалізації як процесу інтеграції людини в суспільство, специфіку та напрями діяльності соціальних інститутів із надання реабілітаційних послуг; поняття про реабілітацію, основні теоретичні положення реабілітаційного процесу;
- теоретичні основи реабілітації, основні закони самооновлення та самовдосконалення організму, загальні питання організації реабілітаційної служби, типологію реабілітаційних впливів, мету, завдання, сутність, структуру, функції та принципи реабілітації;
- головні моделі порушення життєдіяльності та соціальної недостатності особи, критерії інвалідності, методи оцінки функціонального стану і життєдіяльності осіб, основні положення превентивної роботи, технології реабілітаційних впливів;
- теорію та методіку реабілітаційних впливів, особливості організації реабілітації осіб із різними соціально-фізичними, психологічними нозологіями, фактори ризику соціальних, медичних етнологій хвороб;
- роль та стратегії реабілітаційних впливів на відновлювальний процес, методологічні позиції загальної комплексної концепції реабілітації;
- сучасні корекційні, компенсаторні, реабілітаційні програми, специфіку організації та проведення реабілітаційної діяльності у спеціальних центрах та установах;
- основні напрями та технології реабілітаційної роботи.

вміти:

- формулювати завдання, добирати відповідні засоби та методи реабілітації;
- розробляти сучасні реабілітаційні технології з урахуванням запитів та категорій осіб, на яких спрямовано реабілітаційний вплив;
- структурувати зміст та динаміку реабілітаційного процесу, скласти та розробляти програму реабілітації із залученням профільних спеціалістів, із урахуванням індивідуальних особливостей, показів і протипоказів учасників реабілітаційного процесу;
- прогнозувати результат реабілітаційного впливу;
- вести спостереження та аналізувати стан соціально-психологічної адаптації осіб у процесі різних видів діяльності;

- оцінювати соціальні та функціональні стани особистості, виділяти основні труднощі реабілітаційної роботи;
- давати рекомендації до розробки змісту різних видів реабілітаційних впливів.

3. ПЕРЕЛІК КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ, ЯКІ НАБУВАЮТЬСЯ ПІД ЧАС ОПАНУВАННЯ ОСВІТНІМ КОМПОНЕНТОМ (ОК 12 ОСНОВИ СОЦІАЛЬНОЇ РЕАБІЛІТАЦІЇ)

Загальні компетентності (ЗК)

ІК. Здатність розв'язувати складні задачі і проблеми в галузі біології при здійсненні професійної діяльності або у процесі навчання, що передбачає проведення досліджень та/або здійснення інновацій та характеризується невизначеністю умов і вимог.

ЗК 02 Здатність використовувати інформаційні та комунікаційні технології.

ЗК 03 Здатність генерувати нові ідеї (креативність).

ЗК 04 Здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів).

ЗК 05 Здатність розробляти та керувати проектами.

ЗК 07 Здатність демонструвати знання та розуміння філософської методології наукового пізнання, психолого-педагогічних аспектів професійно-наукової діяльності, власний науковий світогляд, морально-культурні цінності, діяти на основі етичних міркувань (мотивів).

ЗК 08 Здатність спілкуватися державною та іноземною мовою на професійному рівні.

ЗК 09 Здатність розв'язувати задачі та практичні проблеми у сфері цивільного захисту, виробничої та техногенної безпеки під час практичної діяльності або у процесі навчання.

Спеціальні (фахові, предметні компетентності) (СК)

СК 01 Здатність користуватися новітніми досягненнями біології, необхідними для професійної, дослідницької та/або інноваційної діяльності.

СК 03 Здатність користуватися сучасними інформаційними технологіями та аналізувати інформацію в галузі біології і на межі предметних галузей.

СК 04 Здатність аналізувати і узагальнювати результати досліджень різних рівнів організації живого, біологічних явищ і процесів.

СК 05 Здатність планувати і виконувати експериментальні роботи з використанням сучасних методів та обладнання.

СК 06 Здатність прогнозувати напрямки розвитку сучасної біології на основі загального аналізу розвитку науки і технологій.

СК 09 Здатність застосовувати законодавство про авторське право для потреб практичної діяльності.

СК 10 Здатність розуміння необхідності роботи з дотриманням вимог нормативних документів з охорони праці у професійній галузі, діяти в нестандартній ситуації.

СК 14 Здатність виявляти, формулювати та вирішувати етичні проблеми у науково-дослідницькій, природокористувальній, сільськогосподарській та інших формах діяльності, у яких використовуються живі істоти.

СК 18 Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми у сфері фізичної реабілітації, спортивної медицини та надавати реабілітаційну допомогу людям з вадами розвитку.

4. РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

Програмні результати навчання (ПР)

1. ПР 03 Використовувати бібліотеки, інформаційні бази даних, інтернет ресурси для пошуку необхідної інформації.
2. ПР 04 Здійснювати злагоджену роботу на результат у колективі з урахуванням суспільних, державних і виробничих інтересів.

5. ОБСЯГ КУРСУ

Вид заняття	Загальна кількість	лекції	практичні заняття	самостійна робота
Кількість годин	120	16	28	76

6. ПОЛІТИКИ КУРСУ

- Курс передбачає роботу в колективі
- Середовище в аудиторії є дружнім, творчим, відкритим до конструктивної критики.
- Не пропускати та не запізнюватися на заняття за розкладом
- Вчасно виконувати завдання семінарів та питань самостійної роботи;
- Вчасно та самостійно виконувати контрольні завдання
- Під час роботи над завданнями не допустимо порушення академічної доброчесності: при використанні інтернет ресурсів та інших джерел інформації здобувач вищої освіти повинен вказати джерело, використане під час виконання завдання.

7. СТРУКТУРА КУРСУ

7.1 СТРУКТУРА КУРСУ (ЗАГАЛЬНА)

Кількість годин	Тема	Форма діяльності (заняття, кількість годин)	Література Інформаційні ресурси	Завдання	Вага оцінки	Термін виконання
БЛОК 1. Технології соціальної роботи						
13	Тема 1. Загальні технології соціальної роботи	Лекційні заняття – 2 год. Практичні заняття – 2 год. Самостійна робота – 9 год.	Література: 1, 2, 3, 7, 10 Інформаційні ресурси: 1,3	Відповіді на питання	5	впродовж третього навчального семестру (перший періодичний контроль)
13	Тема 2. Сутність технології соціальної реабілітації	Лекційні заняття – 2 год. Практичне заняття (2 год.) Самостійна робота (3 год.)	Література: 1, 2, 3, 7, 10 Інформаційні ресурси: 1,3	Відповіді на питання	5	впродовж третього навчального семестру (перший періодичний контроль)

13	Тема 3. Сутність технології соціальної реабілітації дітей з особливими потребами	Лекційні заняття – 2 год. Практичні заняття – 4 год. Самостійна робота – 9 год.	Література: 1, 2, 3, 10, 15 Інформаційні ресурси: 1,3	Відповіді на питання, тестові завдання	5	впродовж третього навчального семестру (перший періодичний контроль)
14	Тема 4. Поняття реабілітації та адаптації дітей-інвалідів	Лекційні заняття – 2 год. Практичні заняття – 2 год. Самостійна робота – 9 год.	Література: 1, 2, 3, 10, 15 Інформаційні ресурси: 1,3	Відповіді на питання		впродовж третього навчального семестру (перший періодичний контроль)
Блок 2 Медико-соціальна реабілітація осіб обмеженими можливостями здоров'я						
13	Тема 5. Програма соціально-педагогічної реабілітації дітей з обмеженими психо-фізичними можливостями	Лекційні заняття – 2 год. Практичні заняття – 4 год. Самостійна робота – 9 год.	Література: 1, 2, 3, 10, 15 Інформаційні ресурси: 1,3	Відповіді на питання		впродовж третього навчального семестру (другий періодичний контроль)
13	Тема 6. Соціально-педагогічний підхід у реабілітації та реабілітації людини	Лекційні заняття – 2 год. Практичні заняття – 2 год. Самостійна робота – 9 год.	Література: 1, 2, 3, 10, 15 Інформаційні ресурси: 1,3	Відповіді на питання, тестові завдання		впродовж третього навчального семестру (перший періодичний контроль)
13	Тема 7. Сутність та призначення технології соціальної терапії у соціальній реабілітації різних груп клієнтів	Лекційні заняття – 2 год. Практичні заняття – 2 год. Самостійна робота – 9 год.	Література: 1, 2, 3, 10, 15 Інформаційні ресурси: 1,3	Відповіді на питання, тестові завдання		впродовж третього навчального семестру (другий періодичний контроль)

14	Тема 8. Медико-соціальна реабілітація осіб обмеженими можливостями здоров'я	Лекційні заняття – 2 год. Практичні заняття – 8 год. Самостійна робота – 9 год.	Література: 1, 2, 3, 10, 15 Інформаційні ресурси: 1,3	Відповіді на питання, тестові завдання	впродовж третього навчального семестру (другий періодичний контроль)
14	Тема 9. Становлення та розвиток ідеї соціальної реабілітації дітей і молоді з обмеженими можливостями в Україні і за рубежом	Практичні заняття – 2 год. Самостійна робота – 9 год.	Література: 1, 2, 3, 10, 15 Інформаційні ресурси: 1,3	Відповіді на питання, підготовка рефератів	впродовж третього навчального семестру (другий періодичний контроль)

7.2. СТРУКТУРА КУРСУ (ЛЕКЦІЙНИЙ БЛОК)

Тема лекції	Зміст лекції
1. Загальні технології соціальної роботи	1. Соціальна технологізація як процес оптимізації сучасної соціальної дійсності. 2. Сутність соціальних технологій та технологій соціальної роботи. 3. Впровадження соціальних технологій. 4. Багатоманітність та класифікація соціальних технологій, їх функції.
2. Сутність технології соціальної реабілітації	1. Сутність технології соціальної реабілітації: зміст, види, принципи, рівні, методи. 2. Розробка індивідуальної комплексної програми реабілітації. 3. Соціальна реабілітація вихованців у закладах інтернатного типу. 4. Соціальна реабілітація літніх людей.
3. Сутність технології соціальної реабілітації дітей з особливими потребами	1. Технологізація процесу соціальної реабілітації дітей з обмеженими можливостями. 2. Види технологій, які застосовуються у соціальній реабілітації інвалідів і дітей з обмеженими можливостями. 3. Технологія соціально-медичної реабілітації для клієнтів з проблемами здоров'я.
4. Поняття реабілітації та адаптації дітей-інвалідів	1. Сутність соціальної адаптації і реабілітації. 2. Соціальна реабілітація дітей-інвалідів та молодих інвалідів. 3. Шляхи та засоби соціальної реабілітації дітей та молоді з обмеженими можливостями.
5. Програма соціально-педагогічної реабілітації дітей з обмеженими психофізичними можливостями	1. Поняття «соціально - реабілітаційна діяльність», сутність, зміст, цілі. 2. Методи соціально-психологічної реабілітації

	дітей з обмеженими психофізичними можливостями. 3. Труднощі соціально-психологічної реабілітації дітей з обмеженими психофізичними можливостями.
6. Соціально-педагогічний підхід у абілітації та реабілітації людини	1. Абілітація і реабілітація людини, їх сутність і призначення. 2. Соціально-педагогічна абілітація дитини. 3. Підвищення ролі батьків в соціально-педагогічній абілітації дитини. 4. Соціокультурне середовище абілітації та реабілітації людини.
7. Сутність та призначення технології соціальної терапії у соціальній реабілітації різних груп клієнтів	1. Зміст технології соціальної терапії. 2. Рівні реалізації соціальної терапії. 3. Форми роботи у соціальній терапії. 4. Технологія роботи з мережею соціальних контактів.
8. Медико-соціальна реабілітація осіб обмеженими можливостями здоров'я	1. Установи, що реалізують реабілітаційні програми, їх види, структура, завдання. 2. Хворий як об'єкт медико-соціальної реабілітації: критерії відбору, принципи, періоди реабілітації. 3. Реабілітація інвалідів в Україні, установи, що її реалізують.

7.3. СТРУКТУРА КУРСУ (ПРАКТИЧНІ ЗАНЯТТЯ)

Теми практичних занять	Зміст практичних занять
1. Фізична та реабілітаційна медицина.	1. Фізична та реабілітаційна медицина. 2. Організація процесу медико-соціальної реабілітації. 3. Міжнародна класифікація функціонування (МКФ)
2. Значення фізіотерапевтичних чинників лікування в реабілітаційних програмах.	1. Значення фізіотерапевтичних чинників лікування в реабілітаційних програмах. 2. Особливості застосування апаратної фізіотерапії при різних захворюваннях.
3. Лікувальний масаж, особливості проведення при різних захворюваннях. Кінезіотерапія, як засіб реабілітації. Принципи побудови занять ЛФК на різних етапах реабілітації.	1. Лікувальний масаж, особливості проведення при різних захворюваннях. 2. Кінезіотерапія, як засіб реабілітації. 3. Принципи побудови занять ЛФК на різних етапах реабілітації.
4. Основи психологічної та соціальної реабілітації. Принципи експертизи	1. Основи психологічної та соціальної реабілітації. 2. Принципи експертизи тимчасової втрати

тимчасової втрати працездатності при різних захворюваннях і травмах.	працездатності при різних захворюваннях і травмах.
5. Основи психологічної та соціальної реабілітації. Принципи експертизи тимчасової втрати працездатності при різних захворюваннях і травмах.	1. Основи психологічної та соціальної реабілітації. 2. Принципи експертизи тимчасової втрати працездатності при різних захворюваннях і травмах.
6. Медико – соціальна реабілітація пацієнтів при захворюваннях опорно – рухового апарату та після оперативних втручань. Особливості проведення нейрореабілітації при захворюваннях ЦНС та ПНС.	1. Медико – соціальна реабілітація пацієнтів при захворюваннях опорно – рухового апарату та після оперативних втручань. 2. Особливості проведення нейрореабілітації при захворюваннях ЦНС та ПНС.
7. Медико – соціальна реабілітація пацієнтів із патологією серцево – судинної системи, органів дихання, шлунково – кишкового тракту та ендокринної системи, реабілітаційні програми.	1. Медико – соціальна реабілітація пацієнтів із патологією серцево – судинної системи. 2. Медико – соціальна реабілітація пацієнтів із патологією органів дихання. 3. Медико – соціальна реабілітація пацієнтів із патологією шлунково – кишкового тракту. 4. Медико – соціальна реабілітація пацієнтів із патологією ендокринної системи, реабілітаційні програми.
8. Місце психолого-педагогічної абілітації (реабілітації) в системі допомоги дітям з порушеннями психофізичного розвитку	1. Зміст медичної та психологічної абілітації (реабілітації). 2. Основні методи медичної та психологічної реабілітації. 3. Чинники, що визначають характер медичної та психолого-педагогічної абілітації (реабілітації). 4. Специфіка (щодо медичного і психолого-педагогічного компонентів) абілітації/реабілітації дітей з: - ментальними вадами; - мовленнєвими вадами; - опорно-руховими порушеннями; - сенсорними порушеннями; - складною структурою дефекту
9. Поняття про педагогічну і соціальну абілітацію і реабілітацію дітей з порушенням розвитку	1. Педагогічна і соціальна абілітація і реабілітація дітей з порушенням розвитку як процес, як діяльність і як результат. 2. Принципи соціальної реабілітації. 3. Складові й етапи процесу соціальної реабілітації. 4. Індивідуальний план соціальної реабілітації дитини з з порушенням розвитку.
10. Поняття про педагогічну і соціальну абілітацію і реабілітацію дітей з порушенням розвитку	5. Здійснення соціальної реабілітації дітей з порушенням розвитку у реабілітаційних установах та навчальних закладах. 6. Умови успішності соціальної реабілітації. 7. Критерії оцінки динаміки розвитку дитини та рівня її соціально-побутової адаптованості.

11.Рання педагогічна і соціальна реабілітація (абілітація) дітей з порушенням розвитку	<ol style="list-style-type: none"> 1. Завдання системи раннього втручання. 2. Фахівці команди раннього втручання. 3. Функції корекційного педагога у команді раннього втручання. 4. Методи ранньої діагностики розвитку дитини. 5. Програми раннього розвитку. Встановлення контакту з дитиною раннього віку. 6. Діти з особливими комунікативними потребами. Альтернативна комунікація.
12. Педагогічна і соціальна абілітація/реабілітація дітей з порушенням розвитку засобами освіти	<ol style="list-style-type: none"> 1. Сутність реабілітації дитини засобами освіти. 2. Поняття «освіта» у корекційній педагогіці. Заклади й установи, що надають освітні послуги дітям з порушенням розвитку. 3. Правила, яких необхідно дотримуватися при організації занять з дітьми дошкільного та молодшого шкільного віку. методи навчання дітей з порушенням розвитку. 4. Вимоги до корекційно-розвиткового середовища. 5. Вимоги до мовленнєвого режиму. 6. Основні правила створення позитивного емоційного фону реабілітаційних заходів. 7. Реабілітаційний ефект праці
13. Просвітницько-педагогічна робота з членами сімей дітей з порушенням розвитку	<ol style="list-style-type: none"> 1. Соціально-психологічні проблеми сімей, які виховують дітей з порушенням розвитку. 2. Реабілітаційна культура та реабілітаційна активність батьків. 3. Просвітницько-педагогічна робота серед батьків. 4. Форми групової та індивідуальної роботи з батьками.
14. Становлення та розвиток ідеї соціальної реабілітації дітей і молоді з обмеженими можливостями в Україні і за рубежом	<ol style="list-style-type: none"> 1. Історичний розвиток суспільної допомоги дітям з особливими потребами. 2. Лікувально-педагогічний етап (XX ст.). 3. Сучасний етап – від ізоляції до інтеграції. 4. Законодавче забезпечення соціального захисту дітей з обмеженими психофізичними можливостями в Україні.

7.4 СТРУКТУРА КУРСУ (ТЕМИ ДЛЯ САМОСТІЙНОГО ОПРАЦЮВАННЯ)

Тема для самостійного опрацювання	Зміст теми
1. Загальні технології соціальної роботи	<ol style="list-style-type: none"> 1. Впровадження соціальних технологій. 2. Багатоманітність та класифікація соціальних технологій, їх функції.
2. Сутність та призначення технології соціальної терапії у соціальній реабілітації різних груп клієнтів	<ol style="list-style-type: none"> 1. Види соціальної терапії. 2. Функції та методи соціальної терапії. 3. Групова соціальна терапія. 4. Методи поведінкової терапії в групі.

	5. Застосування технологій соціальної терапії.
3.Зміст та завдання процесу абілітації та реабілітації дітей з порушеннями психофізичного розвитку	<ol style="list-style-type: none"> 1. Співставний аналіз понять „корекція», „компенсація», „реабілітація» та „абілітація». 2. Цілі та завдання реабілітації. 3. Абілітація як ресурсний підхід: цілі, завдання та етапи. 4. Приклади здійснення реабілітаційної діяльності.
4.Зміст та завдання процесу абілітації та реабілітації дітей з порушеннями психофізичного розвитку	<ol style="list-style-type: none"> 5. Практичне впровадження абілітаційного процесу 6. Супровідна документація реабілітаційного та абілітаційного процесів. 7. Співпраця фахівців з батьками в процесі розбудови стратегії та впровадження абілітаційної (реабілітаційної) програми
5.Організація абілітаційного (реабілітаційного) процесу в Україні	<ol style="list-style-type: none"> 1. Державне управління системою реабілітації осіб з інвалідністю (нормативно-правові акти, державна політика). 2. Медико-соціальна експертиза. 3. Структура системи реабілітації дітей з інвалідністю.
6.Організація абілітаційного (реабілітаційного) процесу в Україні	<ol style="list-style-type: none"> 4. Типи реабілітаційних установ. 5. Державна типова програма реабілітації осіб з інвалідністю. 6. Організація психологічної підтримки в реабілітаційних установах. 7. Індивідуальна програма реабілітації осіб з інвалідністю.
7.Стандартні вимоги до організації системи раннього втручання.	<ol style="list-style-type: none"> 1. Стандартні вимоги відносно структури служби раннього втручання: цільова група, управління, фахівці, обладнання, документація. 2. Стандарти щодо програм: оцінка, складання Індивідуальної програми. 3. Алгоритм здійснення системної ранньої допомоги дітям раннього віку з порушеннями психофізичного розвитку та їхнім родинам. 4. Очікувані результати програм раннього втручання. 5. Результати діяльності служби раннього втручання
8. Місце психолого-педагогічної абілітації (реабілітації) в системі допомоги дітям з порушеннями психофізичного розвитку	<ol style="list-style-type: none"> 1. Зміст медичної та психологічної абілітації (реабілітації). 2. Основні методи медичної та психологічної реабілітації. 3. Чинники, що визначають характер медичної та психолого-педагогічної абілітації (реабілітації).

	<p>4. Специфіка (щодо медичного і психолого-педагогічного компонентів) абілітації/реабілітації дітей з: - ментальними вадами; - мовленнєвими вадами; - опорно-руховими порушеннями; - сенсорними порушеннями; - складною структурою дефекту</p>
<p>9. Поняття про педагогічну і соціальну абілітацію і реабілітацію дітей з порушенням розвитку</p>	<p>1. Педагогічна і соціальна абілітація і реабілітація дітей з порушенням розвитку як процес, як діяльність і як результат. 2. Принципи соціальної реабілітації. 3. Складові й етапи процесу соціальної реабілітації. 4. Індивідуальний план соціальної реабілітації дитини з з порушенням розвитку.</p>
<p>10. Поняття про педагогічну і соціальну абілітацію і реабілітацію дітей з порушенням розвитку</p>	<p>5. Здійснення соціальної реабілітації дітей з порушенням розвитку у реабілітаційних установах та навчальних закладах. 6. Умови успішності соціальної реабілітації. 7. Критерії оцінки динаміки розвитку дитини та рівня її соціально-побутової адаптованості.</p>
<p>11. Рання педагогічна і соціальна реабілітація (абілітація) дітей з порушенням розвитку</p>	<p>1. Завдання системи раннього втручання. 2. Фахівці команди раннього втручання. 3. Функції корекційного педагога у команді раннього втручання. 4. Методи ранньої діагностики розвитку дитини. 5. Програми раннього розвитку. Встановлення контакту з дитиною раннього віку. 6. Діти з особливими комунікативними потребами. Альтернативна комунікація.</p>
<p>12. Педагогічна і соціальна абілітація/реабілітація дітей з порушенням розвитку засобами освіти</p>	<p>1. Сутність реабілітації дитини засобами освіти. 2. Поняття «освіта» у корекційній педагогіці. Заклади й установи, що надають освітні послуги дітям з порушенням розвитку. 3. Правила, яких необхідно дотримуватися при організації занять з дітьми дошкільного та молодшого шкільного віку. методи навчання дітей з порушенням розвитку. 4. Вимоги до корекційно-розвиткового середовища. 5. Вимоги до мовленнєвого режиму. 6. Основні правила створення позитивного емоційного фону реабілітаційних заходів. 7. Реабілітаційний ефект праці</p>
<p>13. Просвітницько-педагогічна робота з членами сімей дітей з порушенням розвитку</p>	<p>1. Соціально-психологічні проблеми сімей, які виховують дітей з порушенням розвитку. 2. Реабілітаційна культура та реабілітаційна активність батьків.</p>

	3. Просвітницько-педагогічна робота серед батьків. 4. Форми групової та індивідуальної роботи з батьками.
14. Становлення та розвиток ідеї соціальної реабілітації дітей і молоді з обмеженими можливостями в Україні і за рубежом	1. Історичний розвиток суспільної допомоги дітям з особливими потребами. 2. Лікувально-педагогічний етап (XX ст.). 3. Сучасний етап – від ізоляції до інтеграції. 4. Законодавче забезпечення соціального захисту дітей з обмеженими психофізичними можливостями в Україні

8. МЕТОДИ ТА ФОРМИ КОНТРОЛЮ

Види контролю: поточний, періодичний, підсумковий (семестровий).

Методи, які будуть використані для оцінювання результатів навчання: - усний; - письмовий (перший та другий періодичний контроль (контрольні роботи)); - тестовий контроль; - практична перевірка під час практичних занять; - контроль виконання завдань самостійної роботи (реферати, есе, презентації, творчі проекти тощо) - підсумковий (семестровий) – екзамен. Періодичний контроль складається з двох контрольних робіт (перший та другий періодичний контроль). Контрольна робота включає тестові завдання та відповіді на два розгорнуті питання. Перша контрольна робота включає питання з тем Блоку 1. Індоевропейська мовна сім'я, друга контрольна робота - Блок 2. Загальна характеристика германських мов. Екзаменаційний білет включає тестові завдання та відповіді на два розгорнуті питання з усіх тем, які входять до програми освітнього компоненту.

Контроль за видами діяльності здобувачів вищої освіти здійснюється шляхом поточного оцінювання знань (під час семінарських занять), контролю виконання завдань самостійної роботи (есе, презентації, творчі проекти), періодичного контролю періодична контрольна робота, заліку.

За результатами суми двох періодичних контрольних робіт, оцінки за поточний контроль та екзаменаційної оцінки виставляється підсумкова оцінка за національною, 100-бальною шкалами і ECTS. Загальна система оцінювання курсу здійснюється згідно з Положенням про бально-накопичувальну систему оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти у Мелітопольському державному педагогічному університеті імені Богдана Хмельницького №34/01-05 від 28. 10.2019 р.

Критерії оцінювання поточного контролю на семінарських заняттях (усне, письмове опитування):

«5» – здобувач в повному обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно самостійно та аргументовано його викладає під час усних виступів та письмових відповідей, глибоко та всебічно розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, використовуючи при цьому нормативну, обов'язкову та додаткову літературу. Правильно вирішив усі розрахункові / тестові завдання. Здатен виділяти суттєві ознаки вивченого за допомогою операцій синтезу, аналізу, виявляти причинно-наслідкові зв'язки, формувати висновки і узагальнення, вільно оперувати фактами та відомостями.

«4» – здобувач достатньо повно володіє навчальним матеріалом, обґрунтовано його викладає під час усних виступів та письмових відповідей, в основному розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, використовуючи при цьому нормативну та обов'язкову літературу. Але при викладанні деяких питань не вистачає достатньої глибини та аргументації, допускаються при цьому окремі несуттєві неточності та незначні помилки. Правильно вирішив більшість розрахункових / тестових завдань. Здобувач здатен виділяти суттєві ознаки вивченого за допомогою операцій синтезу, аналізу, виявляти причинно-наслідкові зв'язки, у яких можуть бути окремі несуттєві помилки, формувати висновки і узагальнення, вільно оперувати фактами та відомостями.

«3» – здобувач в цілому володіє навчальним матеріалом, викладає його основний зміст під час усних виступів та письмових розрахунків, але без глибокого всебічного аналізу, обґрунтування та аргументації, допускаючи при цьому окремі суттєві неточності та помилки. Правильно вирішив половину розрахункових / тестових завдань. Має ускладнення під час виділення суттєвих ознак вивченого; під час виявлення причинно-наслідкових зв'язків і формулювання висновків.

«2» – здобувач не в повному обсязі володіє навчальним матеріалом. Фрагментарно, поверхово (без аргументації та обґрунтування) викладає його під час усних виступів та письмових розрахунків, недостатньо розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, допускаючи при цьому суттєві неточності. Правильно вирішив окремі розрахункові / тестові завдання. Безсистемно відділяє випадкові ознаки вивченого; не вміє зробити найпростіші операції аналізу і синтезу; робити узагальнення, висновки. Критерії оцінювання періодичного контролю

Контрольна робота включає тестові завдання та відповіді на два розгорнуті питання. Максимальна кількість балів – 30. П'ять тестових завдань по 2 бали – 10 балів. Два розгорнуті питання по 10 балів.

Розгорнуті відповіді на 2 завдання оцінюються за 10-бальною шкалою. 10-9 балів: здобувач дає вичерпну відповідь на поставлене питання і виявляє

глибокі ґрунтовні знання з певної теми. Спроможній мислити нестандартно, давати оригінальне тлумачення проблем, здатність самостійно інтерпретувати, узагальнювати, робити висновки на основі конкретного матеріалу.

8-7 балів: здобувач правильно і майже в достатньому обсязі дав відповідь на поставлене питання, що підтверджує його глибокі знання з предмета, показав розуміння теми, але ще не зовсім правильно може використати знання на практиці.

Має незначні помилки у викладі матеріалу. 6-5 бали: здобувач недостатньо орієнтується в матеріалі, не завжди може самостійно проаналізувати запропонований матеріал; не дає вичерпної відповіді на контенті питання.

4-3 бали: здобувач допускає суттєві помилки у викладі матеріалу, порушує логіку відповіді, відтворює матеріал на елементарному рівні. 1-2 балів: здобувач не зміг викласти зміст питання, погано орієнтується в матеріалі, допускаючи при цьому суттєві неточності. 0 балів: відповідь відсутня.

Критерії оцінювання підсумкового (семестрового) контролю Підсумковий контроль з дисципліни відбувається у формі заліку. Максимальна кількість балів 100.

9. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА ТА ІНФОРМАЦІЙНІ РЕСУРСИ

Основна

- 1.Порада А.М., Порада О.В. Медико-соціальна реабілітація і медичний контроль: підручник. — К.: ВСВ “Медицина”, 2011. — 296 с.
2. Сапункова С.С., Піц Л.О., Гутницька А.Ф. та ін. Медична та соціальна реабілітація: навчально-методичний посібник. – К.: ВСВ «Медицина», 2018. – 280 с.
3. Яковенко Н.П., Самойленко В.Б. Фізіотерапія: підручник. — К.: ВСВ «Медицина», 2011. — 256 с.
4. Вакуленко Л.О. Основи фізичної реабілітації : навчальний посібник / Л.О.Вакуленко, В.В. Клапчук, Д.В. Вакуленко та ін. – Тернопіль, ТНПУ, 2010. – 234 с.
5. Вакуленко Д.В. Інформаційні технології у фізичній та реабілітаційній медицині: навчальний посібник / Д.В. Вакуленко, Л. О. Вакуленко. – Тернопіль : ТНПУ, 2019, 3 с.
6. Вакуленко Л.О. Основи реабілітації, фізичної терапії, ерготерапії в таблицях, схемах, рисунках: навчальний посібник / Л.О. Вакуленко, О.Р. Барладин, Д.В. Вакуленко. - Тернопіль : ТНПУ ім. В. Гнатюка, 2018. – 113 с. http://catalog.library.tnpu.edu.ua:8080/e-lib/DocDescription?doc_id=252927
7. Вакуленко Л.О. Спортивна медицина: електронний підручник / Л.О. Вакуленко, О.Р. Барладин, Д.В. Вакуленко. - Тернопіль : ТНПУ ім. В. Гнатюка, 2018. – 192 с. http://catalog.library.tnpu.edu.ua:8080/e-lib/DocDescription?doc_id=252925

8. Вакуленко Л.О. Фізична терапія. Ерготерапія: методичні розробки, зошитпрактикум / Л.О. Вакуленко, О.Р. Барладин, Д.В.Вакуленко. - ТНПУ ім. В. Гнатюка, 2018. – 88 с. http://catalog.library.tnpu.edu.ua:8080/e-lib/DocDescription?doc_id=252928
9. Масаж загальний та самомасаж : підручник / [Л.О. Вакуленко, Д. В. Вакуленко, О. В. Кутакова, Г. В. Прилуцька]. . – Тернопіль, ТДМУ, 2018. – 380 с.
10. Мухін В.М. Фізична реабілітація / В. М. Мухін. – К.: Олімпійська література, 2000. – 423 с.
11. Основи реабілітації, фізичної терапії, ерготерапії: підручник / [Л.О. Вакуленко, В.В. Клапчук Г. В. Прилуцька, Д. В. Вакуленко та ін.]. – Тернопіль: ТДМУ, Укрмедкнига, 2018. –370 с.

Накази і постанови уряду України

1. Національний класифікатор України: «Класифікатор професій ДК 003:2010» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://kodeksy.com.ua/buh/kp.htm>.
2. Закон України “Про реабілітацію інвалідів в Україні” (прийнятий 6 жовтня 2005 року N 2961-IV) www.zakon1.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=2961-15
3. Адаптована конвенція ООН щодо осіб з особливими потребами. Нью-Йорк, 13 грудня 2006р. www.osmhi.org/index.php?page=200&news=401&pages
4. Накази Міністерства освіти і науки України
  - а. від 6 листопада 2015 року № 1151, б. від 01 лютого 2017 року № 53:

Електронні ресурси:

<mailto:http://hb.mdu.org.ua/kafedra-anatomiyi-i-fizyologiyi-lyudyny-i-tvaryn/sklad-kafedry-anatomiyi-i-fizyologiyi-lyudyny-ta-tvaryn/stanishevska-tetyana-ivanivna/>
https://studopedia.com.ua/1_57992_galvanizatsiya-elektroforez.html